

לפני ההגרלה חייב "הואיל וראוי לשעיר הנעשה בחוץ".

ומקשינן: ומי אית ליה לרב חסדא "הואיל"?

וכי רב חסדא סובר שהמפריש קרבן מסוים ואינו ראוי להקריבו לשם מה שהופרש, אף על פי כן אם שחטו בחוץ הוא חייב, משום "הואיל וראוי לקרבן אחר"?

והאמר רב חסדא: קרבן פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה, אם שחטו לשמו [לשם פסח] פטור. מפני שפסח אינו ראוי להיקרב בפנים לשמו אלא בזמנו [בי"ד ניסן].

ואם שחטו שלא לשמו אלא לשם שלמים,

חייב, מפני שפסח שלא בזמנו ראוי להקרב בפנים לשם שלמים.

ומדייקת הגמרא: טעמא, הטעם שהשוחט את הפסח שלא בזמנו בחוץ חייב, הוא אך ורק משום דשחטו שלא לשמו [אלא לשם שלמים].

ומשמע הא אם שחטו פתמא, הרי זה כאילו שחטו לשמו הוא, ופטור. (37)

וקשה: אמאי הוא פטור? לימא [נאמר] הואיל וראוי להביאו שלא לשמו בפנים, הרי זה נחשב ראוי לאהל מועד, והשוחטו בחוץ יהיה חייב! (38)

בהם כך. ושלא כדברי רש"י [שגרסו כמו שכתבנו בפנים]. תוספות. תוספות הרא"ש. ותוספות ישנים. ע"ש. וראה בהערה הבאה.

38. הגמרא מסתפקת [בפסחים סד, א. עג, א] בשוחט את הפסח בשאר ימות השנה סתם. [ולא נתכוין לשחטו לשם שלמים או פסח. אלא לשם הקרבן שהוא], האם הקרבן כשר בתורת שלמים. וצדדי הספק הם: האם פסח בשאר ימות השנה הרי הוא שלמים מאליו, ואינו צריך עקירה מפורשת משם פסח, או שכל זמן שלא פירש ששוחט אותו לשם שלמים עדיין שם פסח עליו [ולשון הגמרא: פסח בעי עקירה] — שיעקור מעליו שם פסח. ופסח ששחטו בשאר ימות השנה פסול.

ורבי חייא בר גמדיא אמר [שם עג, א] שנורקה מפי חבורה [כל בני החבורה הודו בדבר. רש"י] שפסח אינו צריך עקירה אלא אם כן הבעלים היו טמאים בפסח ראשון, שאז מן הסתם הקרבן עומד להקרבה לפסח שני. ואם הקריבו שלא בזמנו, פסול.

הריטב"א מפרש [בדעת רש"י] שהגמרא כאן

והקשו תוספות כאן: מדוע הוא חייב? הרי בזמן הזה אין המזבח על מקומו, ואי אפשר להקריב קדשים, וכשם שהשוחט קדשים לפני שנפתחו דלתות ההיכל פטור, כך השוחט ואין מזבח יהיה פטור!

ועוד שהרי אפילו אם נפגם המזבח [ולא נהרס לגמרי] הגמרא אומרת [שם נט א. סב א] שהשוחט קדשים בחוץ באותה שעה פטור! וכתבו התוספות שמדובר בקטורת ומנחה. שאפשר להקריבן על מקום המזבח. אפילו כשאינן המזבח קיים או שמדובר שבנו מזבח בזמן הזה. ודעת רבי יוחנן שקדושת המקדש קיימת בזמן הזה. ["קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא"]. עיין בדבריהם באריכות. ועיין שיח יצחק.

37. הקשה רבנו תם: מדוע לא נדייק מהרישא להיפך? שהרי ברישא אמר רב חסדא "לשמו פטור". ומשמע שאם שחטו סתמא חייב!

ומטעם זה מחק רבנו תם את המילים הללו ["טעמא דשלא לשמו הא סתמא לשמו הוא ופטור"]. וכתב שהעיקר הוא כספרים שלא נכתב